

STATSMINISTERENS KONTOR	
2011 / 00838	- 70
Statsminister: Jens Stoltenberg 7 SEPT 2011	
ARKIVKODE:	
R.BEH:	
TEMA:	

KONGELIG RESOLUSJON

Ref.nr.:

Saksnr:

Dato: 12. august 2011

Oppnevning av en uavhengig kommisjon (22. juli-kommisjonen) som skal gjennomgå og trekke lærdom fra angrepene på Regjeringskvartalet og Utøya 22. juli 2011

1. Bakgrunn

Fredag 22. juli 2011 ble Norge rammet av bombeangrepet på Regjeringskvartalet i Oslo og skuddene på AUFs sommerleir på Utøya i Hole kommune. Til sammen 77 mennesker mistet livet i de to angrepene. I tillegg ble mange mennesker alvorlig skadet. En betydelig innsats ble gjort i redningsarbeidet.

2. Nærmere om kommisjonens mandat

Det er ønskelig med en uavhengig og bred gjennomgang av alle relevante sider ved hendelsesforløpet. Hensikten med kommisjonens arbeid er å foreta en gjennomgang og evaluering for å trekke lærdom fra hendelsene med sikte på at det norske samfunnet skal kunne stå best mulig rustet til å avverge og møte eventuelle fremtidige angrep, samtidig som en tar vare på sentrale verdier i det norske samfunnet som åpenhet og demokrati.

Kommisjonen skal kartlegge alle relevante sider ved hendelsesforløpet og kan foreta de undersøkelser den mener er nødvendige. Det inngår ikke i kommisjonens arbeid å ta stilling til straffeansvar eller annet rettslig ansvar i forbindelse med hendelsene, ei heller å vurdere politiets og påtalemyndighetenes etterforskning av anslagene. Det inngår heller ikke i kommisjonens arbeid å anslå det økonomiske omfanget av skader eller tap som følge av hendelsene.

Kommisjonen skal se nærmere på samfunnets og myndighetenes evne til:

- å avdekke planer om og avverge angrep
- å beskytte seg mot og redusere konsekvensene av angrep
- å håndtere situasjonen under og etter slike hendelser, herunder ivaretagelse av skadede og pårørende. Kommisjonen bes også se hen til at mange av de berørte var unge.

Kommisjonen skal fremme forslag om de tiltak den mener er nødvendige for å få en bedre fremtidig beredskap. Kommisjonen står fritt til å vurdere andre forhold og tiltak

som gjennomgangen viser at det er behov for. De økonomiske og administrative konsekvensene av tiltak skal, så langt det er hensiktsmessig og mulig innenfor tidsfristen for kommisjonens arbeid, utredes i samsvar med reglene i utredningsinstruksen.

Kommisjonen gis frist til 10. august 2012. Kommisjonen kan anmode om utsatt frist dersom dette er ønskelig av hensyn til kommisjonens arbeid, for eksempel dersom det er hensiktsmessig å avvente domsavsigelse fra førsteinstans behandling av rettssak mot gjerningsmannen eller resultatet av andre evalueringer eller undersøkelser før den avgir sin rapport.

3. Kommisjonens sammensetning

Det har vært lagt vekt på å sette sammen en kommisjon med personer med ulik relevant faglig ekspertise. Kommisjonen står fritt til å innhente den eksterne kompetanse som er nødvendig for utvalgets arbeid og til å utpeke sitt eget sekretariat.

Forslaget til sammensetning vil være i samsvar med reglene i rundskriv Q-4/2005 om representasjon av begge kjønn i statlige styrever, råd, delegasjoner mv. Det har vært lagt vekt på en bred geografisk representasjon og deltakelse fra andre nordiske land.

Kommisjonen vil bli supplert med ytterligere ett mannlig medlem med politi/beredskapsfaglig bakgrunn fra et av våre nære naboland. Ved kongelig resolusjon 28. januar 2000 departementene og Statsministerens kontor delegert myndighet til å foreta senere oppnevninger i kongelig oppnevnte kommisjoner, utredningsutvalg, styrever, råd samt lignende organer.

Representanter for pårørende er ikke representert i kommisjonen, men det er forutsatt at kommisjonen skal innhente synspunkter fra pårørende som ønsker det. Tilsvarende gjelder for andre som er direkte berørt av hendelsene.

Offentlige virksomheter er heller ikke representert i kommisjonen, men kommisjonen kan innhente opplysninger fra ulike kilder, herunder tjenestemenn i departementene, politiet, helsevesen, brannvesen, direktorater mv.

4. Kommisjonens arbeid

Kommisjonen skal være uavhengig av Kongen i statsråd og Statsministerens kontor. Kommisjonen utpeker selv sitt sekretariat.

Kommisjonen er omfattet av lover og forskrifter som gjelder for offentlige forvaltningsorganers virksomhet, herunder forvaltningsloven, offentlighetsloven, personopplysningsloven, sikkerhetsloven og arkivloven. Kommisjonen skal ha eget arkiv, jf. forskrift om offentlige arkiver § 1-2 annet ledd. Kommisjonen skal selv ta stilling til begjæringer om innsyn i utvalgets dokumenter, og Statsministerens kontor eller Kongen i statsråd skal ikke kunne overprøve kommisjonens egne vurderinger. Dette vil om nødvendig bli presisert i forskrift av 17. oktober 2008 nr. 1119 (offentlegforskrifta).

I kommisjonens arbeid kan det være tale om innhenting av opplysninger som i utgangspunktet er underlagt lovbestemt taushetsplikt, enten det dreier seg om personlige forhold eller forretningshemmeligheter, jf. forvaltningsloven § 13, politiets

operative virksomhet eller organiseringen av den, jf. politiloven § 24 annet ledd eller sikkerhetsgradert informasjon, jf. sikkerhetsloven § 12.

Etter forvaltningsloven § 13 b nr. 4 er taushetsplikt ikke til hinder for at opplysninger gis til kommisjonen. Det legges videre til grunn at taushetsplikt ikke er til hinder for at kommisjonen gis opplysninger om de ulike etatenes operative virksomhet.

Når det gjelder statstjenestemenn, skal opplysningene gis der det er tale om opplysninger som ikke er undergitt lovbestemt taushetsplikt. Lojalitet i forhold til egen arbeidsgiver, må vike til fordel for behovet for å få klarlagt de faktiske forhold.

Utvalget kan kreve bevisopptak ved domstolene etter reglene i domstolloven § 44, jf. domstolloven § 43.

Sikkerhetsgradert informasjon kan bare gis ut ved særskilt hjemmel i lov eller generell forskrift, jf. sikkerhetsloven § 12. Kongen vil om nødvendig fastsette en egen forskrift om kommisjonens tilgang til sikkerhetsgradert informasjon.

Kommisjonens medlemmer har selv taushetsplikt om de taushetsbelagte opplysninger den blir kjent med gjennom sitt arbeid.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det vil påløpe kostnader i forbindelse med kommisjonens arbeid. Samlet antas at kostnadene forbundet med utvalgets arbeid kan medføre en utgift på ca. 11 mill. kroner. Det er betydelig usikkerhet knyttet til anslaget.

Statsministerens kontor

tilrår:

Oppnevning av en uavhengig kommisjon (22. juli-kommisjonen) for å gjennomgå og trekke lærdom fra angrepene på Regjeringskvartalet og Utøya 22. juli 2011. Kommisjonen gis mandat og sammensetning i samsvar med vedlagte forslag.

Statsministerens kontor

Bifalt ved

Kongelig resolusjon

av 12. august 2011

Nina Frisak

Det forutsettes at kommisjonen tar i mot synspunkter fra alle pårørende som ønsker det. Tilsvarende gjelder synspunkter fra andre personer som direkte ble berørt av hendelsene.

Kommisjonen kan innhente ekstern kompetanse til bruk for kommisjonens arbeid.

Kommisjonen gis frist til 10. august 2012. Kommisjonen kan anmode om utsatt frist dersom dette er ønskelig av hensyn til kommisjonens arbeid, for eksempel dersom det er hensiktsmessig å avvente domsavsigelse fra førsteinstans behandling av rettssak mot gjerningsmannen eller resultatet av andre evalueringer eller undersøkelser før den avgir sin rapport. Kommisjonen kan avgi delutredninger før den avgir sin endelige rapport.

Kommisjonen skal være uavhengig av regjeringen (Kongen i statsråd) og Statsministerens kontor i sitt arbeid. Kommisjonen skal avgi rapport til statsministeren.

3. Nærmere om kommisjonens tilgang til opplysninger

I kommisjonens arbeid kan det være tale om innhenting av opplysninger som i utgangspunktet er underlagt lovbestemt taushetsplikt, enten det dreier seg om personlige forhold eller forretningshemmeligheter, jf. forvaltningsloven § 13, politiets operative virksomhet eller organiseringen av den, jf. politiloven 24 annet ledd eller sikkerhetsgradert informasjon, jf. sikkerhetsloven § 12.

Etter forvaltningsloven § 13 b nr. 4 er taushetsplikt ikke til hinder for at opplysninger gis til kommisjonen. Det legges videre til grunn at taushetsplikt ikke er til hinder for at kommisjonen gis opplysninger om de ulike etatenes operative virksomhet.

Når det gjelder statstjenestemenn, skal opplysningene gis der det er tale om opplysninger som ikke er undergitt lovbestemt taushetsplikt. Lojalitet i forhold til egen arbeidsgiver, må vike til fordel for behovet for å få klarlagt de faktiske forhold.

Utvalget kan kreve bevisopptak ved domstolene etter reglene i domstolloven § 44, jf. domstolloven § 43.

Sikkerhetsgradert informasjon kan bare gis ut ved særskilt hjemmel i lov eller generell forskrift, jf. sikkerhetsloven § 12. Kongen vil om nødvendig fastsette en egen forskrift om kommisjonens tilgang til sikkerhetsgradert informasjon.

Kommisjonens medlemmer har selv taushetsplikt om de taushetsbelagte opplysninger den blir kjent med gjennom sitt arbeid.

Vedlegg 1

Mandat for uavhengig kommisjon (22. juli-kommisjonen) for å gjennomgå og trekke lærdom fra angrepene på Regjeringskvartalet og Utøya 22. juli 2011

1. Bakgrunn

Fredag 22. juli 2011 ble Norge rammet av bombeangrepet på Regjeringskvartalet i Oslo og skuddene på AUFs sommerleir på Utøya i Hole kommune. Tilt sammen 77 (sjekkes og oppdateres) mennesker mistet livet i de to angrepene. I tillegg ble mange mennesker alvorlig skadet. En betydelig innsats ble gjort i redningsarbeidet.

2. Kommisjonens oppgave

Hensikten med kommisjonens arbeid er å foreta en gjennomgang og evaluering for å trekke lærdom fra hendelsene med sikte på at det norske samfunnet skal kunne stå best mulig rustet til å avverge og møte eventuelle fremtidige angrep, samtidig som en tar vare på sentrale verdier i det norske samfunnet som åpenhet og demokrati.

Kommisjonen skal kartlegge alle relevante sider ved hendelsesforløpet og kan foreta de undersøkelser den mener er nødvendige. Det inngår ikke i kommisjonens arbeid å ta stilling til straffeansvar eller annet rettslig ansvar i forbindelse med hendelsene, ei heller å vurdere politiets og påtalemyndighetenes etterforskning av anslagene. Det inngår heller ikke i kommisjonens arbeid å anslå det økonomiske omfanget av skader eller tap som følge av hendelsene.

På denne bakgrunn bes kommisjonen om å se nærmere på samfunnets og myndighetenes evne til:

- å avdekke planer om og avverge angrep
- å beskytte seg mot og redusere konsekvensene av angrep
- å håndtere situasjonen under og etter slike hendelser, herunder ivaretagelse av skadede og pårørende. Kommisjonen bes også se hen til at mange av de berørte var unge.

Kommisjonen skal fremme forslag om de tiltak den mener er nødvendige for å få en bedre fremtidig beredskap. Kommisjonen står fritt til å vurdere andre forhold og tiltak som gjennomgangen viser at det er behov for. De økonomiske og administrative konsekvensene av tiltak skal, så langt det er hensiktsmessig og mulig innenfor tidsfristen for kommisjonens arbeid, utredes i samsvar med reglene i utredningsinstruksen.

Kommisjonen kan innhente opplysninger fra ulike kilder, herunder tjenestemenn i departementene, politiet, helsevesen, brannvesen, direktorater mv.

Vedlegg 2

Sammensetning av uavhengig kommisjon (22. juli kommisjonen) for å gjennomgå og trekke lærdom fra angrepene på Regjeringskvartalet og Utøya 22. juli 2011

Leder:

Advokat Alexandra Bech Gjørsv, Oslo

Medlemmer:

Forsker Ragnar Line Auglend, Bergen

Forsker og for tiden ambassadesekretær Laila Bokhari, Oslo

Einar Skaarseth Enger, Rakkestad

Generalløytnant Torgeir Hagen, Hamar

Forhenværende Politidirektør i København Hanne Bech Hansen, Hillerup, Danmark

Professor Guri Hjeltnes, Oslo

Avdelingsleder Linda Motrøen Paulsen, Stavanger

Fylkeslege Karin Straume, Vadsø